

Turan, F., Gönen, M. ve Aydos, E. H. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri ve kendi yeterliklerine ilişkin algılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 400-422.

Çeliş Tarihi: 14/10/2016

Kabul Tarihi: 02/03/2017

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ RESİMLİ ÖYKÜ KİTAPLARINI SEÇME KONUSUNDA YETERLİK DÜZEYLERİ VE KENDİ YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ

Fethi TURAN*
Mübeccel GÖNEN**
Emine Hande AYDOS***

ÖZET

Çalışmanın amacı; okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarında bulunması gereken fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri hakkında yeterlik düzeyleri ve kendi yeterliklerine ilişkin algılarının ortaya konulmasıdır. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitaplarını Seçme Konusunda Yeterlik Düzeyleri ve Kendi Yeterliklerine İlişkin Algılarını Belirleme Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, okul öncesi eğitimi iki, üç ve dördüncü sınıf 127 öğretmen adayından oluşmaktadır. Okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme ölçütleri araştırmacılar tarafından nicel veri analiz yöntemlerinden tek yönlü varyans analizine (ANOVA) tabi tutulmuştur. Araştırmanın sonucunda; okul öncesi öğretmen adaylarının formda yer alan resimli öykü kitaplarının fiziksel, içerik, resimleme özellikleri boyutlarında ve bu özelliklere ilişkin yeterlilik puanları açısından anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri açısından formda yer alan resimli çocuk kitaplarının fiziksel özellikleri, resimleme özellikleri boyutlarında ve öğretmen adaylarının formdan elde ettikleri toplam puanlar açısından anlamlı fark oluşturduğu ve bu farkın üçüncü sınıf öğretmen adayları lehine olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Resimli öykü kitabı, okul öncesi eğitim, öğretmen adayı

EXAMINATION OF LEVEL OF COMPETENCE IN CHOOSING PICTURE STORY BOOKS AND PERCEPTION OF SELF COMPETENCE OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION TEACHER CANDIDATES

ABSTRACT

Aim of the research is to reveal proficiency level of early childhood teacher candidates about physical, content and illustration characteristics of picture story books and their self-perception on their competence. To collect data, “Examination of Level of Competence in Choosing Picture Story Books and Perception of Self Competence of Early Childhood Education Teacher Candidates” form was used. Sample group of the study consist of 127 teacher candidates who are continuing education on 2nd, 3rd and 4th grades of undergraduate programs in two different universities. In order to analyze the data one way ANOVA of quantitative method was used. As a result of the research; there is no significant difference in physical, content, and illustration features and competency scores about these features. There is a significant difference in physical, content, and illustration features and teacher candidates’ competency scores about these features in term of classroom level and this difference is on behalf of the third grade teacher candidates.

Key Words: Picture story book, early childhood education, teacher candidate

* MEB Emekli Müfettişi, fturan49@hotmail.com

**Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü/Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, mgonen@hacettepe.edu.tr

*** Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü/Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, handeaydos@yahoo.com.tr

1.GİRİŞ

Çocukların geleceğini belirleyecek olan temel bilgi ve beceriler yaşamın ilk yıllarında kazanılmaktadır. İnsan yaşamında kritik bir dönem olan okul öncesi yılların etkili ve verimli şekilde yönlendirilmesi, bir başka deyişle okul öncesi eğitimin başarısı; öğretmen, program, fiziksel koşullar, materyal, aile ve diğer kurumlarla ilişkilerin niteliği, çocukların erken dönemde zengin uyarıcılarla karşı karşıya gelmeleri, iyi bir eğitim ve iyi bir eğitim ortamı sağlanması gibi bir takım özelliklere bağlıdır (Yavuzer, 1997; Koçak, 2001; Yıldız ve Perihanoğlu, 2004). Bu dönemde verilen eğitim çocukların sosyalleşmelerini desteklerken aynı zamanda deneme yanılma yoluyla keşiflerde bulunma, paylaşma, işbirliği içinde çalışma, problem çözme, karar verme gibi becerilerin gelişmesini sağlamaktadır. Çocuğun var olan doğal merakı ve keşfetme becerilerinden yola çıkılarak okul öncesi dönemde kazandırılan temel kavram ve beceriler çocuğun ileriki öğrenmelerini etkilemektedir (Uyanık ve Kandır, 2010). Yaratıcı düşüncenin, problem çözme becerilerinin ve olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabilme yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olan zengin bir yaşantı ortamı, yeterli alan ve meslek bilgisi ile donatılmış öğretmenler tarafından oluşturulabilmelidir (Ergün ve Gündüz, 2011). Zengin bir yaşantı ortamının önemli bileşenlerinden birisi de çocukların erken yaşlarda tanıştıkları çocuk edebiyatı ürünleridir. Çocuk edebiyatı, okul öncesi dönemden başlayarak sunduğu görsel ve dilsel olanaklarla çocukları anadilinin inceliklerini sezmeye yönelten ilk uyarıcılar olmasının yanında, çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak gibi önemli bir işleve de sahiptir (Maltepe, 2009; Maybin ve Watson, 2009). Kitaplar bebektikten başlayarak çocukları renkler, çizgiler, harfler ve kelimelerle tanıştırır. Çocukların konuşulan dili öğrenmesini sağlar. Çocukların oynama, eğlenme, görme, duyma, dokunma yoluyla tanıma ve keşfetme gereksinimlerini karşılar. Duygu ve düşünce dünyalarını besler, yaratıcılık ve hayal dünyalarını geliştirir. Çocuğun kitapla karşılaşması ve tanışması önce görsel bir obje olarak resimler ile olurken; daha sonra resim-kelime, resim-cümle, resim-cümleler, resim-öykü, az resim-çok metin ve nihayet resimsiz metinlere doğru bir gelişme süreci izler (Gönen, 1994).

Çocuk edebiyatı; çocukluk dönemi içinde bulunan bireyler için özel olarak içselleştirilerek yazılan; çocuğun ilgilerini, ihtiyaçlarını, hayal dünyalarını göz önünde tutan ve onun algılayabileceği bir dille yazılan ürünleri ifade eder. Çocuk edebiyatı çocuğun yeteneklerinin açığa çıkmasına yardımcı olur, geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurar, kültürel mirasa sahip çıkarak onun gelecek kuşaklara aktarılmasında rol oynar, bütün bunları yaparken, farkındalık yaratarak, sağlam bir estetik duygusunun gelişmesine katkıda bulunur (Tüfekçi Can, 2014) Doğru ve başarılı bir yaklaşımla yazılan çocuk edebiyatı ürünleri çocuklara okuma sevgisini kazandırırken, yanlış bir kurgu ve dile sahip olan kitaplar da çocukları okuma alışkanlığından uzaklaştırmaktadır. Bundan dolayı çocuklar için yazılan kitaplar ayrı bir özen ve dikkat gerektirmektedir. Çocuk kitapları, çocuklara gerçekçi bir bakış açısı ile yaşamı, insanı tanıtacak özellikte olmalı, onu yaşama hazırlamalı, yanıtını bulamadığı sorulara ikna edici yanıtlar vermeli, eksik kalan bilgileri tamamlamasına yardımcı olmalıdır. Bu bilgilendirme sürecinde, çocuk kitabı yazarının otoriter bir dil kullanmaması, çocuğa vermeyi planladığı ileti ve mesajlarını, olayların gelişimi içinde sunması önem taşımaktadır (Lüle, 2007).

Farklı türleri bulunan çocuk edebiyatının okul öncesi dönem çocukları için yaygın olarak kullanılan türlerinden biri; 1-7 yaş arasındaki çocukların okuduğu ya da kendilerine okunan ‘Resimli Öykü Kitaplarıdır’ (Tüfekçi Can, 2014). Çocuklar için yazılı edebiyat,

resimli öykü kitapları ile başlar. Bu kitaplarda resim geniş yer kaplasa da her zaman başı ve sonu olan bir öykünün olması beklenir (Ural, 2013). Resimli öykü kitaplarında basit bir öykü, art arda resimlerle, hem resim hem metin yoluyla çocuğa anlatılır. Hatta bazen metin hiç olmayabilir. Metnin varlığı halinde, resimle metin birbirinin tamamlayıcısı durumundadır. Resimler tek başına olayı tanımlayacak güçte olmalıdır. Resimli kitapların dili genellikle yalın ve akıcıdır. Kitapta tekrarlara rastlanır. Sözcük tekrarları olan ritmik kitaplar, çocuklar tarafından kolayca öğrenilir ve böylelikle onlar öykünün anlatılmasına yardımcı olabilirler (Işıtan, 2005; Turgut Bayram, 2009).

Çocukların edebiyat alanına ait ilk ve önemli deneyimlerini yaşadıkları örnekler olan resimli öykü kitaplarının, çocuklar için yaş, gelişim özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmış olmaları önemlidir (Tuğrul ve Feyman, 2006). Dolayısıyla resimli çocuk kitaplarının, çocukların eğitimine üst düzeyde fayda sağlamaları açısından bir takım özellikler dikkate alınarak titizlikle hazırlanmalıdır (Veziroğlu ve Gönen, 2012; Turan, 2014). Resimli öykü kitapları çocukların yaratıcılıklarının gelişmesine olanak tanır ve çocuklar kendi hikâyelerini yaratabilirler. Çocuk kitapta yer alan kahramanlara kendisi isim verebilir, öykünün geçtiği yere kendisi karar verebilir ve sonucunu da kendisi belirleyebilir. Resimli kitaplara yaşanan deneyim arttıkça, çocuklar aile albümlerini kullanarak kendi öyküleri ile resimli kitaplarını da yaratabilirler (Rolton, 2001). Çocuk kitaplarındaki resimler, bir sanat olarak nitelendirilebilir. Aslında yaşlı ve genç arasındaki iletişime evrensel açıdan ulaşabilen, resimli öykü kitaplarının kendisi bir sanattır. Çocuğun gelişimi açısından önemli olan bu kitaplar çocuğa öyküyü anlatır, duyguları iletir, dikkati çeker ve zevk verir (Straub, 2006).

Eğitim süreci içerisinde resimli öykü kitaplarının bir diğer önemi de Okul Öncesi Eğitim Programı'nın öngördüğü pek çok kazanım ve göstergenin resimli öykü kitapları aracılığı ile verilebilmesidir (Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakmak, 2009; Turan, 2014). Çocuklar okumaya başladıktan ve bu konuda ilerleme sağlandıktan sonra, öğretmenler sürekli olarak farklı edebiyat eserlerinden yararlanma ihtiyacını duyarlar (Maltepe, 2009). Bu bakımdan çocukların gelişim alanlarını destekleyecek, resimli öykü kitapları açısından zengin sınıf ortamı hazırlanması ve çocukların bu kitaplarla etkileşim içerisinde olması önemlidir. Çocuğun kitapla olan etkileşimi veya kitap okuma alışkanlığının, ailede anne-baba ile ilişkili ise de kitapla ve okuma ile ilişkinin devamı ve güçlendirilmesinde öğretmenlerin rolü ve yeterliği çok daha önemlidir. Okul çağına gelmemiş olan çocukları kitapla buluşturan anne-baba, yakın çevre ve özellikle okul öncesi öğretmenleri, kitabın çocuk için uygun olup olmadığına karar vermektedir (Neydim, 2006). Bu nedenle çocuk kitap ilişkisini kuran okul öncesi öğretmenlerinin, hem sınıfında kullanacağı kitapları seçme, hem de aileleri bu konuda bilgilendirmeleri açısından çocuk edebiyatı ürünleri içerisinde yer alan resimli öykü kitaplarında bulunması gereken fiziksel, içerik ve resimleme özelliklerinin farkında olması beklenir (Öztürk Samur, 2012).

Resimli öykü kitaplarının; fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri açısından çocuklara uygun seçilmesi, erken yaşlardan itibaren çocukların nitelikli örneklerle tanıştırılmasının önemi ve gereği bilinip, kabul edilmektedir. Bu bağlamda resimli öykü kitapları ile ilgili olarak genel özellikler şunlar olabilir: Öykünün teması çocukların ihtiyaçları, ilgisi ve anlayışına uygun olmalı, öyküde yer alan karakterler inandırıcı ve gerçekçi şekilde tasvir edilmiş olmalıdır. Öykünün içeriği çocukların anlayabileceği açıklıkta olmalı, öyküde geçen olayların oluş sırasına dikkat edilmelidir. Öyküde yer alan resimler iyi düzenlenmiş ve çocukların takip edebileceği bir sıralamada olmalıdır. İçerik düzenlenirken, ritim ve

tekrara yer verilmeli, özenle seçilmiş kelimeler kullanılmalıdır. Çocuklar resim ve içerikten korkmamalı, fiziksel özellikler açısından kitap kullanılabilir durumda olmalı, kapaksız ve herhangi bir eksik sayfası olmamalıdır (MacNaughton ve Williams, 2004; Machado, 2003; James ve Kormanski, 1999; Norton, 1983). Çocuklar için belirlenen hedeflerin en iyi şekilde gerçekleştirilebilmesinde, fiziksel ortam, uygulanan program, bu programı uygulayacak eğitim personelinin niteliği büyük rol oynamaktadır. Bu nedenle okul öncesi öğretmen adaylarının genelde çocuk edebiyatı özelde ise resimli öykü kitapları ile ilgili teorik bilgileri ayrıntılı bir şekilde kazanmış ve bunları uygulamaya dönük biçimde içselleştirmiş olmaları gerekmektedir.

Araştırmalara göre, öğretmenler çocuk edebiyatı ürünlerinden yoğun bir biçimde yararlanmalarına rağmen bu alanla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları (Kuran ve Ersöz, 2009; Ergün ve Gündüz, 2011; Yazıcı Okuyan, 2009); özellikle çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmanın temel aracı niteliğinde olan resimli öykü kitaplarının seçilmesi ve çocuklarla buluşturulmasında öğretmenlere önemli rol ve sorumluluklar düşmesine karşın, öğretmenlerin, kitapların içerik ve resimleme özelliklerine yeterince dikkat etmedikleri görülmektedir (Yazıcı Okuyan, 2009; Öztürk Samur, 2012). Bu durumda öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin öğretim programları ve öğretim süreçlerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Eğitim fakültelerinin okul öncesi eğitim öğretmenliği ders programlarında “çocuk edebiyatı” dersi bulunmaktadır. Ancak, bu dersin etkisi yeterli kadar bilinmemektedir. İlgili literatür incelendiğinde, okul öncesi öğretmen adaylarının genel olarak çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme yeterliklerinin (Ergün ve Gündüz, 2011; Öztürk Samur, 2012); öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerinden beklentilerinin (Ulutaş ve Kıymaz, 2012) araştırılmasına karşın; öğretmen adaylarının doğrudan okul öncesi dönemi çocuk edebiyatı içerisinde ayrı ve önemli bir yeri olan resimli öykü kitaplarını seçebilme yeterliklerine ilişkin bu araştırmanın soruları ve yöntemi kapsayan bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri ve bu konuda kendi yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır;

- 1- Öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusundaki yeterlikleri hangi düzeydedir?
- 2- Öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik algıları hangi düzeydedir?
- 3- Öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri arasında fark var mıdır?
- 4- Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise programına göre resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri arasında fark var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın öğretmen yetiştiren kurumların eğitim programlarını geliştirmeye katkı sunması, daha nitelikli çocuk yayımlarının hazırlanmasında yol gösterici olması ve resimli öykü kitabı seçme konusunda okul öncesi eğitim kurumlarında görevli uygulayıcılara daha bilinçli tercihler yapmalarını desteklemesi beklenmektedir. Okul öncesi öğretmen

adaylarının, okul öncesi çocuk edebiyatı ürünleri içerisinde önemli bir yeri olan resimli öykü kitaplarında bulunması gereken fiziksel, içerik ve resimleme özelliklerini öğrenip öğrenemediklerinin ve resimli öykü kitaplarının özelliklerine yönelik farkındalıklarının oluşup oluşmadığının ortaya konulabilmesi için yapılan bu araştırmanın; okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarında bulunması gereken fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri hakkında yeterli düzeyleri ve kendi yeterliklerine ilişkin algılarını ortaya koyması beklenmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme ölçütleri araştırmacılar tarafından nicel veri analiz yöntemlerinden Tek Yönlü Varyans Analizine (ANOVA) tabi tutulmuştur. Öğretmen adaylarının yazdıkları ifadeler/cevaplar, resimli öykü kitaplarında bulunması gereken özelliklerin yer aldığı kontrol listesindeki ifadeler ile eşleştirilmiş, cevapların frekans ve yüzdelik değerleri verilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Patton, 1997). Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış ise, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, Çocuk Edebiyatı dersini almış olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, iki üniversitenin Eğitim Fakültesi'nde öğrenimlerine devam etmekte olan Okul Öncesi Eğitimi iki, üç ve dördüncü sınıflara devam eden 127 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüş ve Çocuk Edebiyatı dersini alan öğretmen adaylarından daha önceden araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitaplarını Seçme Konusunda Yeterlik Düzeyleri ve Kendi Yeterliklerine İlişkin Algılarını Belirleme Formu"nda yer alan soruları cevaplamaları istenmiştir.

2.2. Veri toplama aracı

Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan, "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitaplarını Seçme Konusunda Yeterlik Düzeyleri ve Kendi Yeterliklerine İlişkin Algılarını Belirleme Formu" ile toplanmıştır. Form üç bölümden oluşmakta ve sırasıyla; kişisel bilgiler, öğretmen adaylarının resimli öykü kitabı seçme konusunda yeterlik algılarına ilişkin çoktan seçmeli sorular ile resimli öykü kitaplarının fiziksel, içerik ve resimleme özelliklerine ilişkin açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Formun hazırlanma aşamasında araştırmacılar ilgili alanyazını tarayarak "Nitelikli Resimli Öykü Kitaplarında Bulunması Gereken Fiziksel, İçerik ve Resimleme Özelliklerine Dair Kontrol Listesi" oluşturmuşlardır. Kontrol listesi araştırmacılar tarafından alanyazından yararlanılıp, okul öncesi ve Türkçe öğretmenliği alanlarında uzman beş uzmanın da görüşüne başvurulduktan sonra yapılan düzenlemelerle; fiziksel özellikler için 10 madde, içerik özellikleri için 28 madde ve resimleme özellikleri için 21

madde olmak üzere toplam 59 madde olarak hazırlanmıştır. Öğretmen adayları “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitaplarını Seçme Konusunda Yeterlik Düzeyleri ve Kendi Yeterliklerine İlişkin Algularını Belirleme Formu”nu doldurduktan sonra, verdikleri cevaplar bu ölçütler doğrultusunda değerlendirilmiştir.

2.3. Veri Toplama Süreci

Öğretmen adaylarına “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitaplarını Seçme Konusunda Yeterlik Düzeyleri ve Kendi Yeterliklerine İlişkin Algularını Belirleme Formu” uygulanırken; resimli öykü kitapları dağıtılarak, öğretmen adaylarından resimli öykü kitaplarını fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri ile incelemeleri istenmiştir. Böylece, resimli öykü kitapları aracılığıyla dikkat etmeleri gereken ölçütleri daha kolay hatırlamaları sağlanmıştır. Daha sonra öğretmen adaylarına araştırmacılar tarafından hazırlanan form dağıtılmış ve öğretmen adaylarının dağıtılan formları özenle doldurmaları sağlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nitelikli çocuk kitaplarında bulunması gereken *fiziksel, içerik ve resimleme* özelliklerinin yer aldığı *kontrol listesi* kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarının cevapladıkları formlarda yer alan ifadeler, araştırmacılar tarafından hazırlanan ölçütleri karşılayıp karşılamama durumları SPSS 22.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının formda yer alan fiziksel, içerik ve resimleme özelliklerine ve bu boyutlara ilişkin yeterliliklerine dair ifadeleri, öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ve mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ise, tek faktörlü varyans analizi (One-Way Anova) ile tespit edilmiştir. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise “Scheffe Çoklu Karşılaştırma Testi (Post-Hoc)” yapılmıştır.

Öğretmen adaylarının yazdıkları ifadeler, resimli öykü kitaplarında bulunması gereken özelliklerin yer aldığı kontrol listesindeki ifadeler ile eşleştirilerek, cevapların frekansları alınarak, ifadeler (%) olarak da belirlenmiştir. Böylece öğretmen adaylarının resimli öykü kitabı seçme konusunda öncelikleri, önemsedikleri veya bilmedikleri, ihmal ettikleri özellikler tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının “*yeterlik alguları*” hakkında verdikleri cevapların da frekans ve yüzdeleri alınarak, alt amaçlara yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1.
Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Sınıf Düzeyi	f	%
2. sınıf	29	22,8
3. sınıf	61	48
4. sınıf	37	29,1
TOPLAM	127	100

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine bakıldığında; toplam 127 öğretmen adayından %22,8’inin ikinci sınıf, %48’inin üçüncü sınıf ve %29,1’inin dördüncü sınıf düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 2.*Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımı*

Lise Türü	f	%
Anadolu Lisesi	39	30,7
Anadolu Öğretmen Lisesi	28	22
Anadolu Kız Meslek Lisesi	46	36,2
Diğer (Ticaret Lisesi, Açık Lise, ..)	14	11
TOPLAM	127	100

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türlerine bakıldığında ise; toplam 127 öğretmen adayından %30,7'sinin Anadolu Lisesi, %22'sinin Anadolu Öğretmen Lisesi, %36,2'sinin Anadolu Kız Meslek Lisesi ve %11'inin diğer (Ticaret Lisesi, Açık Lise, vb.) kategorisinde yer alan lise türlerinden mezun oldukları görülmektedir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri ile kendi yeterliklerine ilişkin algıları hakkında araştırmanın amacına uygun elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarında bulunması gereken fiziksel özelliklere ilişkin yeterliklerini gösteren bulgular Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3.*Öğretmen Adaylarının Resimli Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Fiziksel Özelliklere İlişkin Yeterlikleri*

	f	%
1 Çocuk kitaplarında mat, dayanıklı, birinci hamur kâğıt kullanılmalıdır.	105	82,7
2 Sayfa kenarlarında geniş boşluklar (marjlar) bulunmalıdır.	8	6,3
3 Harflerin boyutu en az 12 punto olmalıdır.	68	53,5
4 Kitap boyutlarında (kucak, boyu, küçük boy) farklı alternatifler sunulmalıdır	75	59,1
5 Çocuk kitaplarında kapak sağlam olmalıdır.	84	66,1
6 Kapak çocuğun ilgisini çekecek, merak duygusunu harekete geçirecek biçimde olmalıdır.	45	35,4
7 Kapakta yazarın, çeviri ise çevirmenin ve resimleyen adları yazılmalıdır.	8	6,3
8 Kitapta basımevinin adı, basım yılı ve yeri yazılmalıdır.	7	5,5
9 Kitabın hitap ettiği yaş grubu yazılmalıdır.	6	4,7
10 Çocuğun görsel ve işitsel algısını bütünleştirmesi açısından aynı sayfada metin ve resim bir arada görülebilmelidir.	29	22,8

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen adaylarının %82,7'sinin “çocuk kitaplarında mat, dayanıklı, birinci hamur kâğıt kullanılmalıdır” özelliğini; %66,1'inin “çocuk kitaplarında kapak sağlam olmalıdır” özelliğini; %59,1'inin ise “kitap boyutlarında (kucak, boyu, küçük boy) farklı alternatifler sunulmalıdır” özelliğini yüksek oran da belirttikleri; buna karşın öğretmen adaylarının %4,7'sinin “kitabın hitap ettiği yaş grubu yazılmalıdır” özelliğini; %5,5'inin “kitapta basımevinin adı, basım yılı ve yeri yazılmalıdır” özelliğini ve %6,3'ünün ise “sayfa kenarlarında geniş boşluklar (marjlar) bulunmalıdır” ve

“kapakta yazarın, çeviri ise çevirmenin ve resimleyenin adları yazılmalıdır” özelliklerinin olması gerektiğini düşük oranda belirttikleri görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarında bulunması gereken içerik özelliklerine ilişkin yeterliklerini gösteren bulgular Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4.	f	%
<i>Öğretmen Adaylarının Resimli Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken İçerik Özelliklerine İlişkin Yeterlikleri</i>		
1 Öykülerde tema ve konu bütünlüğüne / uygunluğuna dikkat edilmelidir.	40	31,5
2 Çocuğun yakın çevresinden konulara yer verilmelidir.	26	20,5
3 Kitaplarda ulusal değerler ele alınmalıdır.	5	3,9
4 Kitaplarda evrensel değerlere de yer verilmelidir.	8	6,3
5 Çocukların yaş, ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.	89	70,1
6 Kitaplar, çocuğun duygu, düşünce ve hayal gücünü geliştirici olmalıdır.	21	16,5
7 Kitaplar belli bir plan (plan giriş, gelişme ve sonuç bölümleri) dâhilinde yazılmalıdır.	22	17,3
8 Çocuğun bilgi ve kültür evrenini genişletmelidir.	7	5,5
9 Çocukların mizah duygusunu geliştirecek konulara yer verilmelidir.	5	3,9
10 Şiddet ve korku öğeleri içermemelidir.	15	11,8
11 Çocuğun eleştiri yeteneğini geliştirmeli; onun tepkilerini düzenleyici bir rol oynamalıdır.	1	0,8
12 Çocuğun yaratıcı ve araştırmacı kişilik yapısı kazanmasına yardımcı olmalıdır.	1	0,8
13 Çocuğun dil gelişimine katkıda bulunmalıdır.	10	7,9
14 Öykü /kurgu çocukta estetik bir duyarlık sağlamalıdır.	2	1,7
15 Çocuğa verilmek istenen "mesaj" dolaylı olarak, sezinletilmelidir.	4	3,1
16 Öykülerin içeriği her türlü önyargıdan arındırılmış olmalıdır.	1	0,8
17 Öyküde kullanılan sözcükler çocuğun dil ve bilişsel gelişim düzeyine uygun olmalıdır.	42	33,1
18 Öyküler, gereksiz ayrıntılara düşmeden, ölçülü ve rahat bir anlatımla aktarılmalıdır.	38	29,9
19 Anlatımda; ‘duruluk, akıcılık, açıklık’ vb. etkili ve güzel bir üslup kullanılmalıdır.	49	38,6
20 Anlatımda çocukların sözcük dağarcıklarını zenginleştirecek, duygu ve düşünce evrenlerini de geliştirecek bir yaklaşım temel ilke olarak benimsenmelidir.	8	6,3
21 Kitaplarda, Türkçe’nin zengin anlatım olanakları çocuklara hissettirilmelidir.	9	7,1
22 Kitaplarda argo söyleyişlerden kaçınılmalıdır.	12	9,4
23 Anlatımda, tek özne ve yüklemden oluşan kısa ve yalın cümleler tercih edilmelidir.	20	15,7
24 Bağlaç ve edatlara (mademki, gerçi, aksi halde, rağmen, sanki vb.) mümkün olduğunca yer verilmemelidir.	0	0
25 Kitaplar dilbilgisi, yazım ve noktalama kuralları bakımından yanlışsız olmalıdır.	8	6,3
26 Programın öngördüğü gelişim alanlarını destekleyecek konulara yer verilmelidir.	7	5,5
27 Programın öngördüğü kazanım ve göstergeleri destekleyecek konulara yer verilmelidir.	5	3,9
28 Kitaplar çocuğun olaylar arasında sebep-sonuç ilişkisi kurmasına fırsat verilmelidir.	2	1,6

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının %70,1'inin “çocukların yaş, ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır” özelliğini; %38,6'sının “anlatımda; ‘duruluk, akıcılık, açıklık’ vb. etkili ve güzel bir üslup kullanılmalıdır” özelliğini; %33,1'inin ise “öyküde kullanılan sözcükler çocuğun dil ve bilişsel gelişim düzeyine uygun olmalıdır” özelliğinin olması gerektiğini yüksek oranda belirttikleri; ancak “çocuğun eleştiri yeteneğini geliştirmeli, onun tepkilerini düzenleyici bir rol oynamalıdır”; “çocuğun yaratıcı ve araştırmacı kişilik yapısı kazanmasına yardımcı olmalıdır” ve “öykülerin içeriği her türlü önyargıdan arındırılmış olmalıdır” özelliklerinin ise %0,8 ile çok düşük oranda; “bağlaç ve edatlara (mademki, gerçi, aksi halde, rağmen, sanki vb.) mümkün olduğunca yer verilmemelidir” özelliğine ise hiç yer verilmediği anlaşılmaktadır.

Okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarında bulunması gereken resimleme özelliklerine ilişkin yeterliklerini gösteren bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5.		f	%
<i>Öğretmen Adaylarının Resimli Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Resimleme Özelliklerine İlişkin Yeterlikleri</i>			
1	Resimler anlaşılır olmalıdır	64	50,4
2	Kitap sayfalarının ¼ yazı, ¾ ise resimden oluşmalıdır.	39	30,7
3	Çocukların yaş grubu küçüldükçe resim oranı artmalıdır.	11	8,7
4	Resimler sanatsal özellikler barındırmalı, görsel açıdan estetik kaygı taşımalıdır.	50	39,3
5	Resimler metinlerle uyumlu içerik ve renkte olmalıdır.	63	49,6
6	Resimler içeriğe göre; açıklayıcı, yorumlayıcı ve eğlendirici olmalıdır.	17	13,4
7	Resimler bazen de güldürürken düşündürmelidir.	0	0
8	Metin ile resim sayfa düzeni bakımında bütünlük oluşturmalıdır.	14	11,0
9	Kahramanların fiziksel portreleri, metinde yansıtılan kişilik özelliklerine uygun çizilmelidir.	19	15,0
10	Resimler, kahramanların temel özelliklerini, yaşadıkları ruhsal, duygusal durumları, geçirdikleri fiziksel değişimleri çocuklara hissettirebilmelidir.	16	12,6
11	Resimler çocuğun beğeni ve algılama düzeyine uygun olmalıdır.	29	22,8
12	Çocukların resimleri yorumlaması ve anlaması açısından, resimler gerçekçi ve somut nitelikler de taşımalıdır.	15	11,8
13	Resimler tek başına öyküyü tanımlayacak kadar güçlü olmalıdır.	7	5,5
14	Resim ile metin birbirlerinin tamamlayıcısı durumunda olmalıdır.	21	16,5
15	Resimler, çocuğun yaratıcı hayal gücünü desteklemelidir.	11	8,7
16	Resimler çocuğun ilgisini çekip, merak uyandırmalıdır.	53	41,7
17	Resimlemede, denge, uyum, zıtlık, birlik, simetri, ahenk ve hareket bulunmalı, detaylar ve renkler de metne uymalıdır.	7	5,5
18	Resimler çocuğun günlük yaşamından izler de taşımalıdır.	12	9,4
19	Resimler, yerel değerler ile birlikte evrensel değerleri de vermeye çalışmalıdır.	0	0
20	Resimler nesne ve varlıkların imgelerini oluşturup, çocukların kavramsal gelişimlerini desteklemelidir.	3	2,4
21	Resimler çocukları okumaya özendirilmelidir.	3	2,4

Tablo 5 incelendiğinde; öğretmen adaylarının %50,4'ünün “resimler anlaşılır olmalıdır” özelliğini; %49,6'sının “resimler metinlerle uyumlu içerik ve renkte olmalıdır”

özelliğini; %41,7'sinin ise “resimler çocuğun ilgisini çekip, merak uyandırmalıdır” özelliğini yüksek oranda belirttikleri; buna karşın, “resimler nesne ve varlıkların imgelerini oluşturup, çocukların kavramsal gelişimlerini desteklemelidir” ile “resimler çocukları okumaya özendirilmelidir” özelliklerine %3 gibi düşük oranda yer verildiği; “resimler, yerel değerler ile birlikte evrensel değerleri de vermeye çalışmalıdır” ve “resimler bazen de güldürürken düşündürmelidir” özelliklerine ise cevaplar arasında hiç yer verilmediği görülmektedir.

Öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik algılarına ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitaplarını Seçme Konusunda Yeterlik Algılarına İlişkin Dağılım

	Fiziksel özellikler		İçerik özellikleri		Resimleme özellikleri	
	f	%	f	%	f	%
Yetersiz	1	0.8	1	0.8	2	1.6
Çok az	2	1.6	1	0.8	4	3.1
Orta	26	20.5	36	28.3	28	22.0
İyi	76	59.8	73	57.5	68	53.5
Çok iyi	22	17.3	16	12.6	25	19.7
TOPLAM	127	100	127	100	127	100

Tablo 6 incelendiğinde; öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarındaki fiziksel özellikler açısından %77,1'inin iyi ve çok iyi düzeyinde; %20,5'inin orta düzeyde; %1,6'sının çok az düzeyde kendilerini yeterli gördükleri; % 0,8'inin ise kendilerini yetersiz gördükleri anlaşılmaktadır. İçerik özellikleri açısından; %70,1'inin iyi ve çok iyi düzeyinde; %28,3'ünün orta düzeyde; %0,8'inin çok az düzeyde kendilerini yeterli gördükleri; % 0,8'inin ise kendilerini yetersiz gördükleri anlaşılmaktadır. Resimleme özellikleri açısından ise %73,2'sinin kendilerini iyi ve çok iyi düzeyinde; %22,0'ının orta düzeyde; %3,1'inin çok az düzeyde kendilerini yeterli gördükleri; buna karşın %1,6'sının kendilerini yetersiz gördükleri anlaşılmaktadır.

Öğretmen adaylarının resimli öykü kitabı seçme konusunda (fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri) aldıkları puanlara ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitabı Seçme Konusunda (Fiziksel, İçerik ve Resimleme Özellikleri) Aldıkları Puanlara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Fiziksel Özelliklere	Gruplar arası	4.130	9	.459		
İlişkin Yeterlilik Algıları	Gruplar içi	66.736	117	.570	.805	.613
	Toplam	70.866	126			
İçerik Özelliklerine	Gruplar arası	6.129	10	.613		
İlişkin Yeterlilik Algıları	Gruplar içi	60.505	115	.526	1.165	.322
	Toplam	66.635	125			
Resimleme Özelliklerine	Gruplar arası	13.221	10	1.322		
İlişkin Yeterlilik Algıları	Gruplar içi	84.936	116	.732	1.806	.067
	Toplam	98.157	126			

*Anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde; tek yönlü varyans analizi sonucu Okul Öncesi öğretmen adaylarının formda yer alan resimli öykü kitaplarının fiziksel, içerik, resimleme özellikleri boyutlarında ve bu özelliklere ilişkin resimli öykü kitaplarını seçme konusundaki yeterlilik puanları açısından anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının formdan elde ettikleri puanların Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve farkın hangi grubun lehine oluştuğunu tespit etmek amacıyla uygulanan Scheffe Testi'nden elde edilen sonuçlara Tablo 8 ve 9'da yer verilmiştir.

Tablo 8.*Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları*

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p
Fiziksel Özellikler	Gruplar arası	24.414	3	8.138	2.991	.034
	Gruplar içi	334.626	123	2.721		
	Toplam	359.039	126			
Fiziksel Özelliklere İlişkin Yeterlilik	Gruplar arası	.568	3	.189	.331	.803
	Gruplar içi	70.298	123	.572		
	Toplam	70.866	126			
İçerik Özellikleri	Gruplar arası	24.091	3	8.030	1.677	.175
	Gruplar içi	584.068	122	4.787		
	Toplam	608.159	125			
İçerik Özelliklerine İlişkin Yeterlilikler	Gruplar arası	.149	3	.050	.092	.964
	Gruplar içi	66.528	123	.541		
	Toplam	66.677	126			
Resimleme Özellikleri	Gruplar arası	44.723	3	14.908	4.301	.006
	Gruplar içi	426.316	123	3.466		
	Toplam	471.039	126			
Resimleme Özelliklerine İlişkin Yeterlilikler	Gruplar arası	1.958	3	.653	.834	.477
	Gruplar içi	96.200	123	.782		
	Toplam	98.157	126			
TOPLAM PUAN	Gruplar arası	241.000	3	80.333	3.852	.011
	Gruplar içi	2544.468	122	20.856		
	Toplam	2785.468	125			

*Anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde; tek yönlü varyans analizi sonucu Okul Öncesi öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinin formda yer alan resimli öykü kitaplarının fiziksel özellikleri, resimleme özellikleri boyutlarında ve öğretmen adaylarının formdan elde ettikleri resimli öykü kitaplarını seçme konusundaki toplam puanlar açısından anlamlı fark oluşturduğu görülmektedir. Ancak, öğretmen adaylarının içerik özellikleri boyutuna dair puanları ve fiziksel, içerik ve resimleme özelliklerine ilişkin yeterlilik puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 9.*Öğretmen Adalarının Sınıf Düzeylerine İlişkin Scheffe Testi Sonuçları*

Sınıf düzeyi	f	Fiziksel Toplam	Özellik Resimleme Özellik Toplam	Toplam Puan
2.sınıf	29	3.4138	3.5862	10.7241
3.sınıf	61	3.7049	4.0820	11.5902
4.sınıf	37	2.9730	2.7297	8.9167
TOPLAM	127	3.4252	3.5748	10.6270

Tek yönlü varyans analizi sonucunda; öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri açısından formda yer alan resimli çocuk kitaplarının fiziksel özellikleri, resimleme özellikleri boyutlarında ve öğretmen adaylarının formdan elde ettikleri resimli öykü kitaplarını seçme konusundaki toplam puanlar açısından anlamlı fark oluşturduğu görülmüştür.

Ortaya çıkan bu anlamlı farkın hangi sınıf düzeyi lehine olduğunu tespit etmek amacıyla Scheffe Testi uygulanmıştır. Tablo 9 incelendiğinde; fiziksel özellik, resimleme özelliği boyutları ve formdan elde edilen toplam puanlar açısından resimli öykü kitaplarını seçme konusunda üçüncü sınıfta öğrenimlerine devam eden öğretmen adaylarının lehine anlamlı farkın oluştuğu tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise programına göre yeterlik düzeyleri arasında fark bulunup bulunmadığına ilişkin bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p
Fiziksel Özellikler	Gruplar arası	10.789	3			
	Gruplar içi	348.250	123	3.596	1.270	.288
	Toplam	359.039	126	2.831		
Fiziksel Özelliklere İlişkin Yeterlilik	Gruplar arası	.654	3			
	Gruplar içi	70.212	123	.218	.382	.766
	Toplam	70.866	126	.571		
İçerik Özellikleri	Gruplar arası	29.016	3			
	Gruplar içi	579.143	122	9.672	2.037	.112
	Toplam	608.159	125	4.747		
İçerik Özelliklerine İlişkin Yeterlilikler	Gruplar arası	.880	3			
	Gruplar içi	65.797	123	.293	.548	.650
	Toplam	66.677	126	.535		
Resimleme Özellikleri	Gruplar arası	15.349	3			
	Gruplar içi	455.690	123	5.116	1.381	.252
	Toplam	471.039	126	3.705		
Resimleme Özelliklerine İlişkin Yeterlilikler	Gruplar arası	.564	3	.188		
	Gruplar içi	97.594	123	.793	.237	.871
	Toplam	98.157	126			
TOPLAM PUAN	Gruplar arası	115.528	3			
	Gruplar içi	2669.941	122	38.509	1.760	.158
	Toplam	2785.468	125	21.885		

*Anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde; tek yönlü varyans analizi sonucu okul öncesi öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Resimli Öykü Kitaplarını Seçme Konusunda Yeterlik Düzeyleri ve Kendi Yeterliklerine İlişkin Algılarını Belirleme Formu”nda yer alan resimli çocuk kitaplarının fiziksel özellikleri, içerik özellikleri, resimleme özellikleri boyutlarında, resimli öykü kitaplarını seçme konusunda bu özelliklere ilişkin yeterlilik puanlarında ve öğretmen adaylarının formdan elde ettikleri toplam puanlar açısından anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir. Diğer bir deyişle, öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün resimli öykü kitabını belirleme kriterleri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri ve kendi yeterliklerine ilişkin algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmaya çocuk edebiyatı dersini almış olan toplam 127 öğretmen adayı katılmış, bunların %22,8'i ikinci sınıf, %48'i üçüncü sınıf ve %29,1'i dördüncü sınıf düzeyindedir.

Bu bölümde araştırmanın bulguları; öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarının özelliklerine ilişkin yeterlikleri ve resimli öykü kitabı seçebilme konusundaki yeterlik algılarına ilişkin sonuçlar alt başlıklar halinde ortaya konulup tartışılmıştır.

4.1. Öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusundaki yeterlikleri hangi düzeydedir?

Araştırma öğretmen adaylarının, nitelikli resimli öykü kitaplarında bulunması gereken fiziksel, içerik ve resimleme özelliklerine dair kontrol listesinde yer alan, fiziksel özelliklerin her biri hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Özellikle *çocuk kitaplarında kullanılacak kağıt; kitap kapaklarının sağlam ve kitapların farklı boyutlarda olması gibi* özelliklerinin öğretmen adaylarının çoğu tarafından belirtilmesi; öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarında bulunması gereken fiziksel özellikleri önemsedikleri, aldıkları eğitimin etkili olduğu ve resimli öykü kitaplarını seçme konusunda fiziki özelliklere dikkat edebilecekleri şeklinde değerlendirilebilir. Okuma alışkanlığını kazandırmanın temel aracı olan resimli öykü kitaplarının seçilmesi ve çocuklarla buluşturulmasında, anne-babalara ve özellikle öğretmenlere önemli sorumluluklar düşmektedir (Yazıcı-Okuyan, 2009). Bu anlamda öğretmenin yeterliliği çocuk başarısını önemli ölçüde etkilemektedir (TED, 2009). Akın'ın (1998) öğretmenlerle yaptığı araştırma okul öncesi kurumlarında çalışan öğretmenlerin çocuk edebiyatı ve çocuk kitapları hakkında bilgi sahibi olduklarını ve bu konuya bilinçli bir şekilde yaklaştıklarını göstermektedir. Öztürk Samur (2012) nicel ve nitel yöntemleri bir arada kullandığı araştırmasında, öğretmen adaylarından veri toplamak için anket ve birebir görüşme yöntemini kullanmıştır. Araştırmanın bulgularında, öğretmen adaylarının daha çok kitapların dış yapı özelliklerine vurgu yaptıkları görülmektedir. Sever (2003) çalışmasında, resimli öykü kitaplarında kullanılan baskı ve resim kalitesinin çocuklar tarafından kitabın kullanılma süresini etkilediğini belirtmektedir. Resimli öykü kitaplarının fiziksel özellikleri arasında yer alan, ancak öğretmen adayları tarafından düşük oranda belirtilen; *kitaplara, hitap ettiği yaş grubunun, basımevinin adı, basım yılı ve yerinin yazılması ile kapakta yazarın, çeviri ise çevirmenin ve resimleyen adlarının yazılması gibi* özelliklerin ise daha çok yayınevleri tarafından dikkat edilmesi gereken hususlar oldukları söylenebilir. Yine Öztürk Samur'un (2012) çalışmasında, kitap bilgilerinin (yazar, çizer, basımevi, basım yılı ve yeri) yazılması özelliğinin, öğretmen adayları tarafından daha önemsiz görüldüğü anlaşılmaktadır. Çocuk kitabı seçilirken kitabın içeriği ve fiziksel özellikleri incelenmeli, yazarı hakkında bilgi edinilmelidir. Kitap seçiminde reklam ve tanıtımdan çok yazarın ve kitapların doğrudan belirleyici olması gerektiği vurgulanmaktadır (Yazıcı, 2011; Çocuk Vakfı, 2006).

Resimli öykü kitaplarının içerik özellikleri açısından, öğretmen adaylarının, kitaplarda *çocukların yaş, ilgi ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması; anlatımda etkili ve*

güzel bir üslup kullanılması ve öyküde kullanılan sözcüklerin çocuğun dil ve bilişsel gelişim düzeyine ve gelişim özelliklerine uygun olması özelliklerini yüksek oranda belirtmeleri de olumlu bir sonuç olarak görülebilir. Ancak resimli öykü kitaplarının, *çocuğun eleştiri yeteneğini geliştirmesi, onun yaratıcı ve araştırmacı kişilik yapısı kazanmasına yardımcı olması ve öykülerin içeriğinin her türlü önyargıdan arındırılmış olması* özelliklerinin çok az sayıda öğretmen adayı tarafından belirtilmesi ile *bağlaç ve edatlara genelde yer verilmemesi* özelliğine hiç yer verilmemesi, öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarının içerik özellikleri açısından eksikleri olduğunu ve daha iyi değiştirilmeleri gerektiği şeklinde değerlendirilebilir.

Resimli öykü kitaplarının resimleme özellikleri açısından; öğretmen adaylarının daha çok *resimlerin anlaşılır; metinlerle uyumlu içerik ve çocuğun ilgisini çekip, merak uyandırması* özelliklerini vurguladıkları anlaşılmaktadır. Buna karşın, *resimler nesne ve varlıkların imgelerini oluşturup, çocukların kavramsal gelişimlerini desteklemeli; çocukları okumaya özendirmeli* özelliklerine çok düşük oranda yer vermeleri; *resimler, yerel değerler ile birlikte evrensel değerleri de vermeye çalışmalı ve resimler bazen de güldürürken düşündürmelidir* özelliklerine ise hiç yer verilmediği görülmektedir. Bu konuda Öztürk Samur (2012) da araştırmasında öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarında resimleme ve içyapı özelliklerine çok fazla değinmediklerini tespit etmiştir. Bu sonuç; öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçerken resimleme özellikleri konusunda eksikleri olduğu, bu özelliklere göre nelere dikkat etmeleri gerektiğini bilmedikleri şeklinde değerlendirilebilir.

Alanyazın incelendiğinde, genel anlamda bu araştırma konusu ile doğrudan ve dolaylı olarak ilgili birçok sonuca ulaşmak mümkündür: Gönen, Karakuş, Uysal, Kehçi, Ulutaş ve Kahve (2016) tarafından yapılan çalışmada; kütüphane ve yayınevlerinde çocukların gelişimlerine uygun olan ve olmayan farklı özelliklerde kitapların olduğu görülmüştür. Gürler'in (1999) çocuk kitapları ve anne babaların bu konudaki tutumları üzerine yaptığı çalışmada; anne-babaların, çocuk kitabı okumanın önemi ve çocuklarına kitap almaları konusunda yeterince duyarlı olmadıkları belirlenmiştir. Yazıcı Okuyan (2009) tarafından yapılan çalışmada ise okuma alışkanlığını kazandırmanın temel aracı niteliğinde olan kitapların seçilmesi ve çocuklarla buluşturulmasında özellikle öğretmenlere önemli sorumluluklar düşmesine karşın; öğretmenlerin kitap seçerken kitapların fiziki ve resimleme özelliklerine yeterince dikkat etmedikleri tespit edilmiştir. Öztürk Samur (2012) da araştırmasında okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk kitaplarının içerik ve fiziksel özellikleri ile çocuk kitaplarının isimleri ve yazarları konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını, çocuk kitaplarının sadece çocuğun bilişsel gelişimi desteklediğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Aktaş, Stebler ve Uzuner Yurt (2016) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının, çocuk ve gençlik edebiyatı ürünlerinin, öğrencilerin dilsel ve bilişsel gelişimlerinde önemli bir etkisi olduğunu ifade ettikleri, ancak nitelikli çocuk ve gençlik edebiyatı ürünlerinde bulunması gereken özellikleri ve bu özelliklere sahip eserleri yeterince bilmedikleri tespit edilmiştir. Ergün ve Gündüz'ün (2011) de okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenim sürelerinde teorik bilgiyi aldığı, fakat çocuk kitaplarıyla ilgili uygulamaya dönük her hangi bir faaliyette bulunmadığı için, çocuklar açısından çocuk kitaplarında hangi özelliklere önem verilmesi konusunda pratiğe dönüşmüş bir tecrübe birikimine sahip olmadıkları şeklinde benzer bir sonuca ulaştıkları görülmektedir. Kolaç, Demir ve Karadağ'ın (2012) Türkçe öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmalarında ise öğretmen adaylarının dil eğitiminde çocuk edebiyatı ürünlerinden bilinçli bir şekilde yararlanılmadığını belirtmişlerdir.

Buna karşın Akın (1998), okul öncesi kurumlarında çalışan eğitimcilerin çocuk edebiyatı ve çocuk kitapları hakkında bilgi sahibi olduklarını ve bu konuya bilinçli bir şekilde yaklaştıklarını saptamıştır. Konu hakkında sınıf öğretmenleri ile bir çalışma yapan Bozkurt (2016) ise, öğretmenlerin çocuk kitaplarını seçerken, en çok yaş seviyesine uygun kitapları tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Gündüz'ün (2011) araştırmasında ise öğretmenlerin, kitaptaki resimlerin gerçeğe uygun olması, kitabın çocuğa mutlaka bilgi vermesi, karakterlerin çocuğun dünyasında yer alan karakterler olması konularında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmış; usta öğreticilerin çocuk kitapları seçimi konusunda öğretmenlerden daha hassas davrandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmalar, özellikle öğretmenlerin çocuk edebiyatı ürünlerinden yoğun bir biçimde yararlandığını, ancak bu alanla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını (Ergün ve Gündüz, 2011; Yazıcı Okuyan, 2009); sınıf öğretmenlerinin çocuk edebiyatının eğitim öğretimdeki yerine ve önemine inanmalarına rağmen bu konuda ilgilerinin istenen düzeyde olmadığı ve güncel eserleri yeteri kadar takip etmediklerini (Kuran ve Ersözlü, 2009) göstermektedir. Oysa, gelişim alanlarında çok hızlı bir dönemin içinde olan okul öncesi çocukları, çocuk edebiyatının nitelikli örnekleri ile bu kritik zamanında tanışıp deneyim yaşayamazlarsa sosyal-duygusal, dil ve bilişsel becerileri açısından olumsuz etkileneceklerdir. Gönen ve diğerlerine (2015) göre de okul öncesi öğretmenlerinin sahip olması beklenen özel alan yeterliklerini kazanması, çocukların sağlıklı bir gelişim örüntüsü kazanabilmeleri açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu bağlamda niceliksel olarak çocuk edebiyatı ürünlerinin arttığı ve kitaba erişimin kolaylaştığı bu dönemde, eğitim kurumlarında doğru kitapların bulunması ve bunların çocuklara sunulmasında öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Bunun için de öğretmen adaylarının eğitimleri sırasında aldıkları derslerde özel alan yeterliklerini geliştirmeye yönelik bilgi ve becerileri kazanmaları için daha uygun fırsatlar verilmesi gerekmektedir.

4.2. Öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik algıları hangi düzeydedir?

Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarındaki fiziksel özellikler, içerik özellikleri ve resimleme özelliklerine ilişkin yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı; her üç özellik açısından da öğretmen adaylarının yeterlik algılarının büyük çoğunlukla *iyi* ve *çok iyi* düzeyinde; küçük bir bölümünün *orta* düzeyde; daha da küçük bir kısmının ise *çok az* veya *yetersiz* düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının büyük bir kısmının kendilerini iyi ve çok iyi olarak yüksek düzeyde yeterli görmelerini olumlu olarak değerlendirmek mümkündür. Alan yazında sıkça yer alan öz-yeterlik algısı; insanların belli bir performansı göstermek için, gerekli etkinlikleri organize ederek yapabilme kapasitesine ilişkin inancı (Bandura, 1993) ifade etmektedir. Bir başka ifade ile öz-yeterlik, bireyin kendi yeteneklerinin ve kapasitesinin farkına varması, farkında olması durumudur. Bir şeyi yapip yapamayacağına ilişkin algısıdır. Öğretmen yeterliliği ise kendi içinde bütünlüğü olan her bir temel görev kapsamında, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, meslek yaşamı boyunca tekrarlanan alt görevlerin yapılabilirliğini ifade eder (Gökyer ve Özer, 2014). Pek çok araştırma, bireyin yeterlik algısının akademik motivasyon, öğrenme ve başarı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir (Baykara, 2011; Gömlüksiz ve Serhatlıoğlu, 2013). Yeterlik inancı olumlu olan öğretmenlerin, öğrencilerle daha yakından ilgilendikleri, etkili öğretim için farklı yaklaşımlar kullandıkları, öğrencilerin öğrenmeleri için daha fazla çaba ve zaman harcadıkları, daha fazla sorumluluk hissettikleri ve yükledikleri

belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmen adayları ile yapılan bir çalışmada öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının kendini çocuk kitabı seçme konusunda yeterli bulduğu anlaşılmıştır (Öztürk Samur, 2012). Gömleksiz ve Serhatlıoğlu'nun (2013) okul öncesi öğretmenleri ile yaptıkları benzer araştırmalarında, öğretmenlerin öğretme öğrenme sürecine, iletişim becerilerine, aile katılımına, planlamaya, öğrenme ortamlarının düzenlenmesine ve sınıf yönetimine ilişkin özyeterlik inançlarını yüksek düzeyde gördükleri belirlenmiştir. Türkçe öğretmen adayları ile yürütülen bir araştırmada ise, nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme konusunda kendini yeterli ve yetersiz gören öğretmen adaylarının hemen hemen eşit sayıda olduğu; kitap seçimi konusunda kendini yeterli gören öğretmen adaylarının ise yeterliklerini, nitelikli çocuk kitaplarının özelliklerine ilişkin bilgileriyle yansıtamadıkları tespit edilmiştir (Maltepe, 2009).

4.3. Öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri arasında fark var mıdır?

Araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarının fiziksel özellikleri ile resimleme özellikleri boyutlarında toplam puanlar açısından 3. sınıf öğrenimlerine devam eden öğretmen adayları lehine anlamlı fark olduğu; ancak, öğretmen adaylarının içerik özellikleri boyutuna dair puanları ile fiziksel, içerik ve resimleme özelliklerine ilişkin yeterlilik puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır.

Ergün ve Gündüz'ün (2011) araştırmalarında; öğretmen adaylarının çocuk kitaplarıyla ilgili görüşleri ile öğrenimlerini sürdürdükleri sınıflar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamış; ancak verilen cevapların ortalamaları açısından, üçüncü sınıf öğrencilerinin resimlendirme ve içyapı özellikleri açısından daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler konuyla ilgili olan çocuk edebiyatı dersini ikinci sınıf itibarıyla almaktadırlar. Bu bağlamda düşünüldüğünde üçüncü sınıf öğrencilerinin konuyla ilgili teorik bilgi birikimlerinin daha güncel olduğu; üçüncü sınıf öğrencilerinin verdikleri cevaplarda, çocuk kitaplarında fiziksel ve resimleme özelliklerine daha çok dikkat ettikleri anlaşılmaktadır. Bu noktada, öğretmen adaylarının dersi aldıktan sonra içselleştirdikleri, ancak, zaman geçtikçe bilgilerin kısmen de olsa unutulduğuna dair bir çıkarım yapmak mümkün olabilir.

4.4. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise programına göre resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri arasında fark var mıdır?

Araştırmada, okul öncesi öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü açısından, resimli çocuk kitaplarının fiziksel özellikleri, içerik özellikleri ve resimleme özellikleri açısından yeterlik düzeyleri ile bu özelliklere ilişkin yeterlilik algıları arasında anlamlı fark olmadığı anlaşılmaktadır.

Yenice (2012) tarafından fen bilgisi, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırmada, öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeylerinin mezun olunan lise türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Engin ve Koç (2012) tarafından yürütülen çalışmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun olunan lise

türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Özdemir (2008) tarafından yapılan araştırmada ise, sınıf öğretmeni adaylarının öğretimi planlama, uygulama ve değerlendirme alt boyutlarına ilişkin öz-yeterlik inanç puanları arasında mezun oldukları liseye göre anlamlı düzeyde farklılık çıkmamıştır. Ancak Pektaş ve Kamer (2011) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarında mezun olunan lise türlerine göre istatistiksel olarak Anadolu öğretmen liseleri lehine anlamlı farklılık gözlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, okul öncesi öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün, öğretmen adaylarının resimli öykü kitabının özellikleri konusunda yeterlikleri ve yeterlik algıları üzerinde anlamlı farklılık yaratacak düzeyde etkili bir değişken olmadığı ileri sürülebilir.

Çalışmanın sonucuna bağlı olarak; öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları Çocuk Edebiyatı dersinin içeriğinin daha etkili hale getirilmesi sağlanabilir. Araştırmanın bulgularında üçüncü sınıfa devam eden öğretmen adaylarının resimli öykü kitabı seçme konusundaki yeterliliklerin dördüncü sınıfa devam eden öğretmen adaylarından daha iyi olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum zaman geçtikçe öğrenilen bilgilerin köreldiğini ve unutulduğunu göstermektedir. Bu noktada, lisans eğitiminde yer alan Çocuk Edebiyatı dersi için farklı öğrenme teknikleri kullanılarak hem öğrenmeler zenginleştirilebilir hem de öğretmen adaylarının öğrenmesi farklı yöntemler aracılığıyla kalıcı hale getirilebilir.

Çocuk edebiyatı dersinin daha etkili olabilmesi ve işlevlerini tam anlamıyla yerine getirebilmesi için bu ders sadece teorik değil; uygulama boyutu ile de ele alınabilir. Öğretmen adayları kütüphanelere, kitapevlerine ve okul öncesi eğitim kurumlarına resimli çocuk kitaplarını incelemek amacıyla yönlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akın, N. (1998). *Okulöncesi kurum öğretmenlerinin çocuk kitaplarına karşı tutum ve davranışları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktaş, E., Stebler, M. Z. ve Uzuner Yurt, S. (2016). Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının çocuk ve gençlik edebiyatı ile ilgili farkındalık düzeyleri, <http://www.cocukvegenc.net/turk-dili-ve-edebiyati-ogretmen-adaylarinin-cocuk-ve-genclik-edebiyati-ile-ilgili-farkindalik-duzeyleri/> Erişim Tarihi: 19.06.2016
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28, 117-148.
- Baykara, K. (2011). Öğretmen adaylarının bilişötesi öğrenme stratejileri ile öğretmen yeterlik algıları üzerine bir çalışma *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 80-92.
- Bozkurt, M. (2016). Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının seçimine yönelik görüşleri. *Uluslararası Hakemli İnsan Ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. 1, 83-99. <http://www.ijhar.com/son-sayi.html>. Erişim Tarihi: 20.06.2016.
- Çakır, K. (2001). *6-12 yaş çocuklar için yapılmış illüstrasyonların değerlendirilmesi ve yeni illüstrasyon önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi Anasanat Dalı.
- Çocuk Vakfı (2006), *Türkiye'nin okuma alışkanlığı karnesi*. 19.07.2014 tarihinde http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/pdf/Raporlar/14okuma_aliskanligi_karnesi2006.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Dağhoğlu, H.E. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2009). Okul öncesi çocuklarına yönelik yayımlanan hikâye kitaplarının şiddet ve korku öğeleri açısından incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 23(3), 510-534.
- Engin, G. ve Koç, G. Ç. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 182(182), 153-168.
- Ergün, M. ve Gündüz, A. (2011). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi çocuk kitaplarını değerlendirmesi. *Journal Of Educational And Instructional Studies In The World*. 1 (1). 23-29.
- Gökyer, N. ve Özer, F. (2014). Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin algıları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (2), 691-712
- Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (7), 201-221.
- Gönen, M. (1994). *Okul öncesi dönem çocuklar için kitap seçimi. Okul Öncesi Eğitimciler için El Kitabı*. İstanbul: Yapa Yayınları.
- Gönen, M., Karakuş, H., Uysal, H. Kehçi, A., Ulutaş, Z. ve Kahve, Ö. (2016). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve resimleme özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 31(4); 724-735.
- Gündüz, A. (2007). *Anne-baba ve öğretmenlerin okul öncesi çocuk kitaplarını değerlendirmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

- Gürler, U. (1999). *Çocuk kitapları ve anne-babaların bu konudaki tutumları üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Kütüphanecilik Anabilim Dalı, Ankara.
- Işıtan, S. (2005). *Resimli çocuk kitaplarının benlik kavramıyla ilgili konuları içermesi yönünden incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı, Ankara.
- James, J.Y. & Kormanski, L.M. (1999). Positive Intergenerational Picture Books for Young Children, *Young Children*, 54 (3).
- Koçak, N. (2001). Erken çocukluk döneminde eğitim ve Türkiye'de erken çocukluk eğitiminin durumu. *Milli Eğitim Dergisi*, 151.
- Kolaç, E; Demir, T. ve Karadağ, R. (2012). Öğretmen adaylarının dil eğitiminde çocuk edebiyatı metinlerinin kullanımına yönelik görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 195-212.
- Kuran, Ş. B. ve Ersözlü, Z. N. (2009). Sınıf öğretmenlerinin çocuk edebiyatına ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-17.
- Lüle, E. (2007). Yedi farklı çocuk kitabının çocuk yazını ilkelerine uygunluğunun değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (14), 17-30.
- Machado, M.J. (2003). *Early Childhood Experiences in Language Arts* Emerging Literacy, 7th Edition.
- MacNaughton, G. & Williams, G. (2004). Teaching young children, choices in theory and practice. Pearson Education Australia.
- Maltepe, S. (2009). Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme yeterlilikleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21), 398-412.
- Maybin, J. & Watson, N. J. (2009). *Children's literature: Approaches and territories*. The Open University, Walton Hall, Milton Keynes.
- MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı ile bütünleştirilmiş aile destek eğitim rehberi (OBADER)*, Ankara:
- Norton, D. (1983). *Through the eyes of a child: An introduction to children's literature*. Merrill Publishing.
- Özdemir, S. P. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 54, 277-306.
- Öztürk Samur, A. (2012). Okulöncesi öğretmen adaylarının nitelikli çocuk edebiyatı eserlerini seçebilme yetkinlikleri. 3. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* (05- 07 Ekim 2011), Bildiriler ve Atölye Çalışmaları. Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, 4, 219-228.
- Patton, M.Q. (1997). *Utilization-focused evaluation: The new century text* (3rd Edition). Sage Publications, Thousand Oaks, California.
- Pektaş, M., Kamer, S. T. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 9 (4), 829-850.
- Rolton, G. (2001). *Read to me*. Australian Council For Educational Research Ltd. Australia.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.

- Straub, S. (2006). *Founder of read to me & kj dell" Antonia-reading with babies, toddlers, and twos-a guide to choosing, reading and loving books together.*
- Şirin, M. R. (2006). *Dersimiz çocuk.* İstanbul: İz Yayıncılık.TED. (2009). *Öğretmen Yeterlikleri: Özet Rapor.* Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Tuğrul B. ve Feyman N. (2006). *Okulöncesi eğitimde kalite. III. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 4-5 Mayıs 2006, Çanakkale.*
- Turan, F. (2014). *Okul öncesi eğitim etkinliklerinde kullanılan resimli öykü kitaplarının karakter eğitimi-öğretmen görüşü ve uygulamaları açısından incelenmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turgut Bayram, Z. (2009). *Resimli çocuk kitaplarının okuma alışkanlığı üzerindeki etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ural, S. (2013). Okul öncesi çocuk kitaplarının tanıtımı. M. Gönen (Ed.). *Çocuk edebiyatı* içinde. (s.33-55) Ankara: Eğiten Kitap.
- Tüfekçi Can. (2014). *Çocuk edebiyatı giriş.* Konya: Eğitim Kitapevi.
- Uyanık, Ö. ve Kandır, A. (2010). Okul Öncesi Dönemde Erken Akademik Beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim, 3* (2), 118-134.
- Uzmen, S. (1993). *1970-1993 yılları arasında basılmış Türkçe ve İngilizce resimli hikâye kitaplarının konu yönünden incelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Veziroğlu, M. ve Gönen, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının M.E.B. Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 37* (163).
- Yavuzer , H. (1997). *Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk 6 Yılı.* İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı Okuyan, H. (2009). Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin okuma saatlerinde kullanılan çocuk edebiyatı ürünlerini seçme ölçütleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(18); 135-159.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 11* (39); 36-58.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, R., ve Perihanoğlu, P. (2004). Okulöncesi eğitimde araç-gereç bulunma düzeyi ile öğrencilerin gelişim düzeyleri arasındaki ilişki (Van İli Örneği). *YYÜ Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, 1* (2), 1-20.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Starting from the early childhood education period, children familiarize with and try to understand and comprehend most of the facts and events in the outer world through publications such as books, magazines and other written documents. Throughout the education process, a stimulating environment which provides games, education materials and particularly picture story books that would be suitable for the child's development level and age, has a critical importance for the child to grow up and to be a successful and happy adult. The implicit messages, objectives and gains involved in the stories are not only guide the child's attitudes and behaviors within the society but also play an effective role on his or her cognitive and emotional development. While gaining knowledge and experience through stories, their imagination also develops; they have fun and tend towards creative activities. Most importantly, children adopt self-appreciation, being fond of themselves, enjoying life and being useful for the society they live in, because in the stories the problems of life and their solutions are described from the perspective of an artist. Undoubtedly, picture story books are also effective educational materials. For many activities included in the curriculum, picture story books provide a rich source for the educators and families. While the planned aims and objectives are tried to be presented in an interesting and enjoyable way, particularly in the activities concerning early childhood educators often need to utilize picture story books suitable for the children's interest and level of development. Considering the matter in terms of the educational contribution they provide within the education process, it is important to know the various sizes and properties of picture story books and to update those that are known.

A qualified picture story book can help children to experience various feelings, become familiar with different cultures, develop various beliefs and values, and it contributes to their social, emotional and aesthetic development. Therefore, early childhood educators should focus on the qualified picture story books and they have to gain proficiency in selecting the book in terms of its physical aspects, content and illustration features. Aim of the research is to reveal the proficiency level of early childhood teacher candidates about physical aspects, content and illustration characteristics and perception about their competence.

2. Method

In order to collect data, 'Examination of Level of Competence in Choosing Picture Story Books and Perception of Self Competence of Early Childhood Education Teacher Candidates' form was used. Form consists of three parts: demographic features, multiple-choice questions about competency perception of teacher candidates in selecting picture story books and open-ended questions about physical aspects, content and illustration features of picture story books. Sample group of the study consist of 127 teacher candidates who are studying at the undergraduate programs in two different universities. While selecting sample group, main criteria was child literature course should be taken. In order to analyze the data one way ANOVA of quantitative method

was used. Also, teacher candidates' answers in data collection form were matched with 'Physical, Content and Illustration Features of Picture Story Books Control List' and also, frequency and percentage were presented in the findings.

3. Findings, Discussion and Results

Throughout this research, it is aimed to evaluate the competency level and self-perception of early childhood teacher candidates' while choosing the picture story books. The characteristics of the books were classified in terms of physical aspects, content and illustration features. 127 early childhood teacher candidates were involved in the research and the criteria were to get the 'Child Literature' course in their curriculum and to be successful in that course. As a result of the research; there is no significant difference in terms of physical aspects, content, and illustration features and competency scores about these features. There is a significant difference in physical aspects, content, and illustration features and teacher candidates' competency scores about these features in term of classroom level and this difference is on behalf of third grade teacher candidates. In addition to these, high school type that teacher candidates were graduated from is not effective on their determining qualified picture story books for young children.